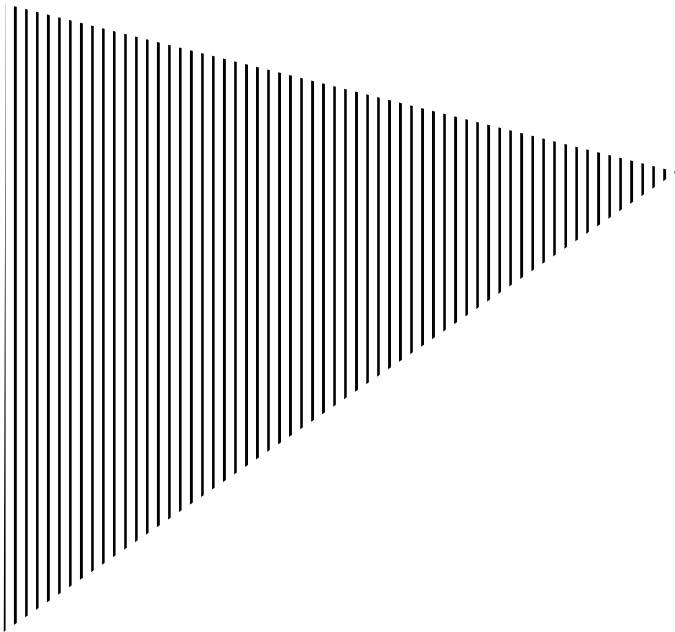

Södertälje kommun

Granskning av delårsrapport per 31 augusti 2022

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING	4
2.1	Bakgrund	4
2.2	Uppdrag och syfte	4
2.3	Avgränsning och metod.....	4
3	ÖVERSIKTLIG ANALYS	5
3.1	Delårsrapportens omfattning och utformning.....	5
3.2	Analys av resultat och prognos för delårsbokslutet samt finansiell ställning	5
3.2.1	Utfall för perioden – Södertälje kommun	5
3.2.2	Prognos per helår 2022	6
3.2.3	Balansräkning	6
3.2.4	Nämndernas redovisning	7
3.3	God ekonomisk hushållning	8
3.4	Avstämning av balanskravet.....	8
4	INTERN KONTROLL	8
	BILAGA 1 – REKOMMENDATIONER	11

1 Sammanfattning

Vi har översiktligt granskat Södertälje kommuns delårsrapport per 31 augusti 2022. De mest väsentliga iakttagelserna och slutsatserna i granskningen sammanfattas enligt följande:

- Kommunen har tidigare rekommenderats att upprätta en sammanställd redovisning som inkluderar bolagskoncernen, alternativt att redovisa väsentliga resultat- och balansmåt i delårsrapporten. Från och med i år redovisar kommunen bolagskoncernens resultat i relation till budget.
- Prognostiserat resultat för helåret uppgår till 363 mkr. Om jämförelsestörande poster exkluderas prognostiserat resultatet till 285 mkr. Kommunallagens balanskrav bedöms därmed komma att klaras.
- Kommunstyrelsen bedömer att god ekonomisk hushållning kommer att uppnås för helåret. Av de åtta mål som presenteras som underlag för att bedöma god ekonomisk hushållning bedöms fyra som gröna och fyra som gula. Vi rekommenderar en förtydligande diskussion i kommande delårsrapporter om hur den övergripande bedömningen görs givet utfallet.
- I samband med granskningen av delårsbokslutet har vi granskat rutiner och intern kontroll för olika processer som bedöms som väsentliga för den finansiella rapporteringen. Det finns sedan tidigare en sammanställning över rekommendationer i Bilaga 1 och vi har följt upp tidigare års rekommendationer. Kommunen arbetar aktivt med att förstärka den interna kontrollen och några rekommendationer har i och med implementering av nytt ekonomisystem nu kunnat bedömas som åtgärdade.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Av kommunallagen framgår att minst en delårsrapport skall behandlas av fullmäktige. Revisorerna skall enligt kommunallagen bedöma om resultatet i denna delårsrapport är förenlig med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten. I Södertälje kommun upprättas lagstadgad delårsrapport för bokslutet per 31 augusti.

I revisionsplanen för 2022 framgår att revisorerna som underlag för sin skriftliga bedömning av delårsrapporten har uppdragit till EY att genomföra en översiktlig granskning av delårsrapporten. I samband med denna granskning görs också en bedömning av den interna kontrollen kopplat till väsentliga räkenskapsrutiner.

2.2 Uppdrag och syfte

Enligt kommunallagen ställs krav på att revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Delårsrapporten ska behandlas av fullmäktige. Revisorernas bedömning och rapporten från de sakkunnigas granskning ska biläggas delårsrapporten inför fullmäktiges behandling av densamma.

En förutsättning för att revisorerna ska kunna göra en bedömning är att kommunfullmäktige i budget och planer har fastställda riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Revisorernas uppdrag är att:

- bedöma om ett balanserat resultat kan nås vid årets slut,
- bedöma om det är troligt att de av fullmäktige antagna finansiella målen kan uppnås,
- bedöma om verksamheten drivits så att fullmäktiges beslutade mål och inriktningar för verksamheten kan nås samt
- bedöma om delårsrapporten är upprättad enligt god sed för kommuner.

2.3 Avgränsning och metod

Granskningen som genomförs är översiktlig. En översiktlig granskning är väsentligt begränsad i förhållande till en revision. Den baseras främst på en analytisk granskning och intervjuer med fokus på väsentliga områden. Intervjuerna har utförts i syfte att erhålla rimliga förklaringar till resultatutfall, avvikelser mot budget och prognoser. Väsentliga konton i balansräkningen har stämts av mot underlag.

Granskningen har även inriktats på om kommunens delårsrapport är upprättad enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt egna anvisningar.

Granskningen omfattar kommunens verksamhet. Den översiktliga granskningen omfattar sålunda inte koncernbolagen.

3 Översiktlig analys

3.1 Delårsrapportens omfattning och utformning

En översiktlig granskning har skett avseende att upprättad delårsrapports struktur och innehåll följer den kommunala redovisningslagen och RKR:s rekommendationer. En delårsrapport ska enligt lagens krav innehålla resultaträkning, balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Kommunen redogör för att redovisningsprinciperna är oförändrade sedan årsredovisningen 2021. Det är positivt att kommunen fortsatt har en komprimerad delårsrapport som innehåller väsentliga områden för en delårsrapport. Vi noterar att kommunen har vissa ledtider för att färdigställa delårsrapporten och bland annat kan detta förklaras av avsaknad av ledningssystem som skulle kunna underlätta konsolidering och uppföljning av mål för nämnderna. Kommunen har initierat en process för översyn av ledningssystem och plan finns om att upphandla ett IT-system för detta under 2023.

Enligt RKR är det upp till varje kommun att avgöra om de kommunala koncernföretagen ska omfattas av delårsrapporten. Kommunen har tidigare rekommenderats att upprätta en sammanställd redovisning för delårsbokslutet, alternativt att upplysa om väsentliga resultat- och balansposter. Från och med i år redovisar kommunen bolagskoncernens resultat i relation till budget samt investeringsvolym.

3.2 Analys av resultat och prognos för delårsbokslutet samt finansiell ställning

3.2.1 Utfall för perioden – Södertälje kommun

Delårsresultatet uppgår per augusti 2022 till 525 mkr, en ökning om 205 mkr jämfört med föregående år. Främst är ökningen hänförlig till skatteintäkter och generella bidrag.

Resultaträkning (mkr)	Utfall 2201–2208	Utfall 2101–2108	Förändring
Verksamhetens intäkter	744	676	68
Verksamhetens kostnader	-4 638	-4 525	-113
Avskrivningar	-88	-91	3
Verksamhetens nettokostnad	-3 982	-3 940	-42
<i>Därav jämförelsestörande poster</i>	69	4	65
			0
Skatteintäkter	3 053	2 866	187
Generella statsbidrag och utjämning	1 432	1 361	71
			0
Finansiella intäkter	199	137	62
Finansiella kostnader	-177	-103	-74
			0
Resultat efter finansiella poster	525	320	205

Resultatet, om jämförelsestörande poster exkluderas, uppgår till 456 mkr (föregående år 316 mkr).

Verksamhetens intäkter har ökat med 68 mkr vilket framför allt förklaras av årets exploateringsintäkter. Om exploateringsintäkterna exkluderas är utfallet i nivå med föregående år.

Verksamhetens kostnader har ökat med 113 mkr jämfört med motsvarande period föregående år och motsvarar 2 %. Bidragande till kostnadsökningar har varit inhyrd personal i form av konsulter, dels har IT-verksamheten bedrivit projekt där IT-konsulter har krävts, men även inhyrd personal till följd av brist på bland annat sjuksköterskor har bidragit.

Nettokostnaderna har ökat med 1 % medan skatteintäkter och generella bidrag har ökat med 6 %.

Jämförelsestörande poster utgörs av exploateringsresultat.

Vissa nämnder har börjat periodisera budgeten för att följa verksamhetens utfall under året vilket medför att resultatet per sista augusti också är mer rättvisande vid jämförelse mot budget. Andra nämnder budgeterar fortsatt i tolftedelar varför överskott kan redovisas per sista augusti men där prognosen är lägre. Utbildningsnämnden, som inte periodiserar lönekostnader utifrån verksamhetsterminer och semester, redovisar ett överskott per sista augusti om 110 mkr medan prognosen för helår uppgår till 23 mkr, dvs. en försämring av resultatet uppgående till 87 mkr.

3.2.2 Prognos per helår 2022

Kommunen prognostiserar ett utfall om 285 mkr på helår exklusive jämförelsestörande poster vilket är en minskning jämfört med delårsresultatet för perioden januari-augusti med 171 mkr. Kommunen har budgeterat ett utfall om 109 mkr på helår. Minskningen beror bl a på att semesterlöneskulderna ökar under hösten och är som lägst i samband med T2.

3.2.3 Balansräkning

Vi har granskat balansräkningen inom ramen för vår översiktliga granskning. Jämfört med årsbokslut finns inga väsentliga förändringar att lyfta fram. Avsättning för deponin är nästintill oförändrad och ytterligare kartläggningar kommer att göras under tertial 3 att bedöma om avsättningen behöver förändras.

3.2.4 Nämndernas redovisning

Nämnd	Bokslut (avvikelse mot budget)	Bokslut (avvikelse mot budget)	Prognos budgetavvikelse
(Mkr)	2201 – 2208	2101 – 2108	2201 - 2212
Järna kommunalnämnd	5,6	7,7	1,7
Hölö/Mörkö kommunalnämnd	2,9	1	1,7
Vårdinge kommunalnämnd	2,8	2,7	1,4
Enhörna kommunalnämnd	2,8	1,8	0,5
Summa kommunalnämnder	14,1	13,2	5,3
Omsorgsnämnden	0,2	7,8	0
Socialnämnden	17,9	20,6	15,6
Äldreomsorgsnämnden	-10,4	28	0
Överförmyndarnämnden	-1,2	-0,9	0
Utbildningsnämnden	110,1	30,5	22,6
Kultur och Fritidsnämnden	5,9	1,8	0
Stadsbyggnadsnämnden	1,9	0,3	3
Miljönämnden	2,2	2	0,8
Teknisk nämnd	9,7	-6,6	3
KS/Ksk och politisk ledning	30,9	4	19,8
Summa facknämnder	167,2	87,5	64,8
Centrala poster	242,2	215	293,5
Årets resultat – avvikelse mot budget	423,5	316	363,6
Budget delår respektive helår	101,7	0	108,8

Nedan kommenteras på de nämnder som har störst avvikelser mot budget alternativt större avvikelser i prognosen.

Socialnämnden redovisar ett överskott om 18 mkr vilket förklaras av lägre kostnader för försörjningsstöd än budgeterat, vakanser samt högre schablonintäkter från Migrationsverket än budgeterat.

Äldreomsorgsnämnden redovisar ett underskott om 10 mkr och en prognos om 0 mkr. Hemtjänsten har fortsatt utmaningar och redovisar underskott. Den åtgärdsplan som tidigare har tagits fram, arbetar kommunen fortfarande med. Överskott prognostiseras inom vård- och omsorgsboende.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 110 mkr per augusti men prognostiserar ett resultat för helår om 23 mkr. Överskottet per delårsbokslutet

beror i huvudsak på att semesterskultsförändring ej budgeteras för, sjuklönekomensation samt högre statsbidrag än budgeterat.

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott om 31 mkr och prognosierar ett överskott om 20 mkr för helåret. Överskottet förklaras bland annat av vakanser samt budgeterade insatser som inte har kunnat genomföras under året.

3.3 God ekonomisk hushållning

Delårsrapporten ska innehålla upplysningar om kommunens och kommunkoncernens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.

Kommunen bedömer i delårsrapporten att god ekonomisk hushållning kommer att nås för helåret 2022. Bedömningen görs utifrån den uppföljning som görs inom ramen för kommunfullmäktiges finansiella mål, verksamhetsmål samt kommunen som arbetsgivare. Totalt åtta mål har satts upp inom ramen för dessa områden.

Det finansiella målet bedöms gult, vilket innebär att insatser är planerade och/eller har påbörjats men att viss oklarhet råder om målet kommer uppfyllas.

Av de sex verksamhetsmålen bedöms fyra nås (gröna) medan det för två mål fortsatt råder oklarhet om de kommer nås (gul). Dessa två mål rör förbättrade resultat i förskolan, skolan och vuxenutbildningen samt minskade utsläpp och minskad miljöbelastning.

Målet om kommunen som en attraktiv arbetsgivare bedöms också som gult. Av de tre indikatorer som mäter målet redovisas att personalomsättningen har ökat (rött), andelen heltidsanställda har ökat (grönt) och sjukfrånvaron har ökat något, med 0,3 procentenheter (gult). I sammanfattningen i delårsrapportens kap 2.2 som tar upp God ekonomisk hushållning och förväntad utveckling konstateras dock att målet om attraktiv arbetsgivare inte kommer nås (röd).

Vår bedömning är att delårsrapporten innehåller en bedömning avseende kommunens förväntade utveckling avseende målet om god ekonomisk hushållning. Vi konstaterar dock att viss diskrepans råder mellan den övergripande bedömningen som görs och den sammantagna bild som erhålls vid analys av respektive måls uppfyllelse. Av de åtta mål som presenteras bedöms fyra som gröna och fyra som gula. En förtydligande diskussion i delårsrapporten om hur den övergripande bedömningen görs behövs därmed. Vår rekommendation är att i nästa delårsrapport redovisa det på ett tydligare sätt.

3.4 Avstämning av balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommuner redovisa positiva resultat, vilket innebär att de löpande intäkterna skall täcka de löpande kostnaderna. Balanskravsresultatet per 2022-08-31 uppgår till 523 mkr. Utifrån den prognos som läggs i delårsbokslutet bedöms balanskravet klaras för helåret.

4 Intern kontroll

I samband med den översiktliga granskningen av intern kontroll har väsentliga processer kopplade till den finansiella rapporteringen granskats. Granskningen har

tagit sin utgångspunkt i en väsentlighets- och riskanalys. Granskningen har därmed inriktats på de mest väsentliga riskområdena i redovisningen och är således inte av sådan omfattning att den klarlagt samtliga svagheter som kan förekomma i kommunens kontrollsystem.

Detta har skett genom intervjuer samt inhämtande av relevant dokumentation. För respektive process har en transaktion följts genom hela flödet för att säkerställa att de kontroller som beskrivs genomförs och fungerar som tänkt. De processer som har granskats är:

- Bokslutsprocessen
- Intäktsprocessen kopplat till parkeringsintäkter
- Löneprocessen
- Inköps- och utbetalningsprocessen
- Investering- och exploateringsprocessen
- Finansieringsprocessen

Intäktsprocessen avseende parkeringsintäkter

Processen avseende parkeringsintäkter har förstärkts sedan vi senast granskade detta område för två år sedan, även om det fortsatt finns områden som behöver förstärkas ytterligare. För de gator där Transportstyrelsen ansvarar för parkeringsintäkter, erhåller Södertälje kommun en sammanställning över erhållna intäkter för perioden vilken bokförs. Inbetalning från Transportstyrelsen kan sedan matchas mot erhållen rapport varför inga differenser uppstår. Kommunen bokför endast intäkter som de kommer att få reglerade.

För de kontrollavgifter hänförliga till parkering som kommunen själva hanterar har kommunen problem med påminnelser sedan byte av ekonomisystem. Påminnelser har inte skickats ut och det pågår nu en översyn av problemet. Per sista augusti finns obetalda kontrollavgifter om 6 mkr och ingen nedskrivning av fordran har redovisats än då inga påminnelser har gått ut.

Löneprocessen

Löneprocessen fungerar på övergripande nivå på samma sätt som föregående år. En förändring som har skett under året är att anställningsavtal upprättas och undertecknas digitalt. Det som dock har noterats är att en anställning kan påbörjas utan att undertecknat avtal finns. Medarbetare på löneavdelningen går två gånger per vecka genom för att kontrollera om det finns individer som har beviljats en anställning men som saknar anställningskontrakt, för att säkerställa att lön inte utbetalas utan att giltigt avtal finns. Rutinen är än så länge inte dokumenterad och vår bedömning är att den bör dokumenteras. Vi ser dock en förbättringspotential i att det skulle kunna finnas en systemkontroll som kräver att anställningsavtal finns undertecknat innan den nyanställda kan registreras för att erhålla lön.

Inköps- och utbetalningsprocessen

Föregående år förändrades kommunens inköps- och utbetalningsprocess i samband med att ekonomisystemet byttes. Kommunen har under året fortsatt med

att förfina processen, bland annat genom att illustrera flödet från att faktura kommer in till dess att den betalas. Vi har sedan tidigare ett antal rekommendationer avseende inköpsprocessen som fortsatt behöver ses över, för att ytterligare stärka kommunens interna kontroll.

Investerings- och exploateringsprocessen

Investeringsprocessen är i stort oförändrad jämfört med föregående år. Föregående år fanns problem med att få fram fullständigt anläggningsregister. Det finns fortsatt avvikelser avseende anläggningsregistret men de är få till antalet och kommunen har kontroll över avvikelserna, vidare har dessa felanmälts till leverantören av ekonomisystemet.

Gällande exploateringsprocessen noteras ett behov av att tydliggöra redovisningen av transaktioner. Transaktioner bör redovisas det datum som de inträffar men vi har noterat att redovisning i huvudboken sker genom avräkning exempelvis sista mars. Vidare bör varje verifikation innehålla fullständiga underlag för att säkerställa spårbarhet till avtal, eventuella bedömningar om intäktsredovisning etc.

Finansieringsprocessen

Finansieringsprocessen följer de rutiner som fanns föregående år.

Bedömning

Vår bedömning är att den interna kontrollen i allt väsentligt är tillräcklig men det finns ett antal förbättringsområden vilka redovisas i Bilaga 1 i form av rekommendationer.

Södertälje den 31 oktober 2022

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Rebecca Ersryd
Auktoriserad revisor

Bilaga 1 – Rekommendationer

Område	Rekommendation	Åtgärdad?		
		Ja	Del -vis	Nej
<i>Intern kontroll</i> Löneprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att implementera en kontroll avseende genomgång av logglistor med avseende på ändringar av fasta data samt stickprovsvis granska gjorda ändringar för att identifiera obehöriga ändringar.			X
<i>Intern kontroll</i> Löneprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att dokumentera den uppföljning som görs av s k fellistor för att öka spårbarheten till utförda kontroller. <i>Uppföljning 2022: Vi inväntar svar angående rekommendationen.</i>			X
<i>Intern kontroll</i> Investerings- processen (2017)	Kommunen rekommenderas att förstärka rutinen avseende upprättande av investeringsmall för investeringar. Vidare rekommenderas att investeringsmallen attesteras av behörig person inför aktivering av projekt. <i>Uppföljning 2022: Vi har under årets granskning ej identifierat några brister varför rekommendationen bedöms åtgärdad.</i>	X		
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att implementera systemstöd som påvisar vilka ändringar som har gjorts i exempelvis i fasta data i ekonomisystemet samt rekommenderas stickprovsvis granskning av gjorda ändringar mot verifierande underlag för att minska risken för felaktiga ändringar. <i>Uppföljning 2022: Samtliga ändringar i fasta data godkänns i dualitet innan ändring går genom varför vi bedömer rekommendationen som åtgärdad.</i>	X		
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att tillse att dualitet krävs vid uppläggning av nya leverantörer i leverantörsregistret för att minska risken för avsiktliga eller oavsiktliga fel vid uppläggning av nya leverantörer.	X		

	<i>Uppföljning 2022: Dualitet krävs vid uppläggning av ny leverantör varför rekommendationen bedöms åtgärdad.</i>			
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2017)	Kommunen rekommenderas att införa rutiner kring attestering kopplat till inhyrda konsulter. <i>Uppföljning 2022: Kommunen har vidtagit åtgärder genom särskild delegationsordning varför rekommendationen bedöms åtgärdad.</i>	X		
<i>Intern kontroll</i> Investeringsprocessen (2021)	Kommunen rekommenderas säkerställa att avtal signeras av båda parter för att säkerställa god intern kontroll och att samtliga vet vilket avtal som är giltigt. <i>Uppföljning 2022: Vi har i granskningen noterat ett avtal som endast har signerats av motpart men då Telge har ansvarat för uppläggning av avtal i sin signeringsportal bedömer vi det som en förmildrande omständighet och bedömer rekommendationen som åtgärdad. Vår bedömning är dock att avtalen bör signeras av båda parter.</i>	X		
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2021)	Kommunen rekommenderas att fortsätta arbeta med utbildningsinsatser rörande inköspolicyn för att säkerställa att den efterlevs. <i>Uppföljning 2022: Kommunen har hållit ett antal utbildningar och workshops rörande inköp varför vi bedömer rekommendationen som åtgärdad.</i>	X		
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2021)	Kommunen rekommenderas att utföra dokumentation av den årliga avstämning som görs av attestregistret för att öka spårbarheten och minska risken för felaktiga attester. <i>Uppföljning 2022: Samtliga attesträttigheter förfaller den sista december och nya attesträttigheter läggs upp (förlängs) i samband med att nya delegationsordningar godkänns från 1 januari årligen. Genom detta görs en årlig kontroll av attestregister varför vi bedömer rekommendationen som åtgärdad.</i>	X		
<i>Intern kontroll</i> Inköpsprocessen (2021)	Utbetalning av socialbidrag/försörjningsstöd signeras av en ensam medarbetare. Kommunen rekommenderas att införa dualitet vid signeringen			X

	för att minska risken för omedvetna eller medvetna fel.			
<i>Intern kontroll</i> <i>Intäkter från tomträtter</i> <i>(2021)</i>	Kommunen rekommenderas att SBKs rutiner för avtalsuppföljning kvalitetssäkras samt att rutiner finns och följs avseende eventuella kompletteringar/ändringar/tolkningar av avtal.			X
<i>Intern kontroll</i> <i>Löneprocessen</i> <i>(2022)</i>	Kommunen rekommenderas att införa en dokumenterad kontroll, alternativt systemstöd, som förhindrar att en anställning kan starta och lön utbetalas, utan att undertecknat anställningsavtal finns.			